

Cel tegorocznej konferencji, zakładany w wymianie doświadczeń i poglądów dotyczących sprawności moralnych w wychowaniu, ze szczególnym uwzględnieniem mądrości i szacunku, został zrealizowany. Interdyscyplinarny charakter konferencji umożliwił ogląd tej rzeczywistości z perspektywy różnych odniesień. Planowane jest wydanie kolejnych tomów tworzących biblioteczkę sprawności moralnych, która aktualnie składa się z 16 monografii. Osoby zainteresowane problematyką cyklu konferencyjnego zapraszamy na kolejną edycję planowaną jesienią 2018 r. Informacje o poszczególnych edycjach i książkach znajdują się na stronie internetowej: <http://www.smww.usz.edu.pl>

KS. ANDRZEJ JASNOS
Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL
e-mail: jasnosa@interia.pl
DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rped.2018.10.1-16>

VI DĘBICKA DEBATA O WYCHOWANIU
CZAS RODZINNY – DAR I ZADANIE
Dębica, 21 kwietnia 2017 r.

„Miej czas na to, aby pomyśleć – to źródło mocy. Miej czas na modlitwę – to największa siła na ziemi. Miej czas na uśmiech – to muzyka duszy”. Słowa wypowiedziane przez św. Matkę Teresę z Kalkuty mogłyby stać się mottem VI Dębickiej Debaty o Wychowaniu. Autorami tematyki tego wyjątkowego spotkania byli rodzice dzieci z Ochronki Sióstr Służebniczek i wychowawcy Świetlicy „Promyki Nadziei”, prowadzonej przez Siostry Służebniczki BDNP. Niemalży wkład w przygotowanie debaty mieli także wychowawcy Katolickiego Centrum Edukacji KANA. Konferencja została zorganizowana przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP, parafię pw. Matki Bożej Anielskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Stowarzyszenie im. Edmunda Bojanowskiego „Dobroć”, Katolickie Centrum Edukacji KANA w Dębicy oraz Miasto Dębica. Goście uczestniczący w konferencji mogli przeczytać w zaproszeniu: „dziś żyjemy w coraz większym pośpiechu, a chroniczny brak czasu uniemożliwia koncentrację uwagi, racjonalne podejmowanie decyzji i w swojej najcięższej postaci negatywnie wpływa na cały organizm, przyczyniając się do zwiększenia ryzyka, m.in. chorób serca”¹. Brak czasu

---

¹ <http://www.kanadebica.org/konferencja-naukowa-czas-rodzinny-dar-i-zadanie-21-kwietnia-2017/> (dostęp: 26.04.2017).

stanowi problem praktycznie wszystkich ludzi: dzieci, młodzieży, ludzi pracujących zawodowo, a nawet emerytów, którzy każdy dzień mają wypełniony różnymi codziennymi sprawami. Ten istotny problem braku czasu ma także negatywny wpływ na życie rodzinne. Można wysunąć stwierdzenie, że czas stanowi swoisty dar dla rodziny. Ten temat zdominował całość spotkania. Głos w dyskusji zabierali zarówno ludzie młodzi, jak i osoby zajmujące się animacją czasu wolnego.

Wszystkich zebranych na konferencji serdecznie powitał proboszcz parafii Matki Bożej Anielskiej w Dębicy, ks. Jan Krupa, który podkreślił duże zainteresowanie tematem ludzi młodych zaproszonych na spotkanie.

Pierwszą część „VI Dębickiej debaty o wychowaniu” wypełniły warsztaty skierowane do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Prezentacji prowadzących oraz przybliżenia tematyki warsztatów dokonał ks. mgr Andrzej Jasnos, doktorant katechetyki i pedagogiki KUL. Z kolei warsztaty przeprowadzili doktoranci katechetyki z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Prowadzący wyłonili siedem grup warsztatowych, które zajęły się różnymi aspektami dotyczącymi czasu wolnego (*Człowiek pozytywnie zakręcony na... czyli warto mieć pasję* – prowadził ks. mgr Andrzej Jasnos, *Rodzinne posiłki czyli wyjątkowe spotkanie przy stole* – prowadziła mgr Katarzyna Wierzbicka, *Samoprezentacja w sieci czyli wirtualny ekshibicjonizm* – prowadziła mgr lic. Katarzyna Pochwatka, *Osobisty rozwój – jak twórczo zagospodarować czas wolny* – prowadził ks. mgr lic. Łukasz Nycz, *Zrozumienie siebie – sztuką życia na co dzień* – prowadził ks. mgr Krzysztof Bieńczyk, *Muzyka łagodzi obyczaje czyli czego warto słuchać* – prowadził ks. mgr Michał Jędrzejski, *Portale społecznościowe drogą do budowania i pogłębiania relacji w wolnym czasie* – prowadził mgr Mirosław Kozioł). Młodzież uznała, że różnorodność prezentowanych treści była interesująca i dała możliwość nowego spojrzenia na problem czasu, zwłaszcza spędzanego w rodzinie i z rodziną. Praca w poszczególnych grupach zakończyła się wypracowaniem wniosków, które zostały zaprezentowane podczas dyskusji. Pierwszą, warsztatową część spotkania młodzi ludzie zawarli w słowach, które stanowiły kwintesencję spotkania – „nieważne, ile dni jest w twoim życiu – ważne, ile życia jest w twoich”.

Drugą część konferencji miała miejsce w auli bł. E. Bojanowskiego w Dębicy. Jej adresatami byli rodzice, wychowawcy i nauczyciele. Tę część spotkania rozpoczęła współorganizatorka – s. Paula Gniadek, która zwróciła uwagę na obecność wśród zaproszonych gości osób, dla których troska o rodzinę, jej problemy i potrzeby stanowi jeden z priorytetów. Mowa tu o burmistrzu Dębicy Mariuszu Szewczyku, Andrzeju Regule – staroście powiatu dębickiego. Po niej głos zabrała dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL, która wygłosiła wykład na temat *Czas rodzinny – z modelami rodzicielstwa i postawami rodzicielskimi w tle*. Prelegentka zwróciła uwagę na dwa aspekty postrzegania i spędzania czasu w rodzinie – jako czasu zajętego, wypełnionego różnego rodzaju zajęciami, zobowiązaniami, oraz czasu wolnego, który należy poświęcać dla siebie, dla własnego indywidualnego rozwoju oraz dla budowania wspólnoty, jaką stanowi rodzina. W związku z tym można wyłonić dwa modele rodziny. Pierwszy model jest nastawiony głównie na indywidualność i czas dla siebie, drugi – nadmiernie skupia się na budowaniu wspólnoty. Z tych rozważań można zatem powtórzyć za prelegentką: „właściwy model rodziny i tym samym przeżywania czasu powinien równoważyć napięcie między bliskością i odrębnością, między «razem» i «osobno»”.

Temat bliskości w rodzinie – wywołany poniekąd przez D. Opozdę – został przybliżony przez Martę Samorańską, doktorantkę KUL, która wygłosiła referat *Między bliskością rodzicielską a aktywnością zawodową – łączenie ról czy ich opozycyjność*. Prelegentka zwróciła uwagę słuchaczy na fakt podkreślania i lansowania w dzisiejszym świecie wartości indywidualizmu. Niekiedy wręcz przybiera on formę pseudowartości. Za zadanie dla każdego człowieka prelegentka uznała dążenie do tego, by łączyć potrzebę wspólnoty, bycia blisko innych z szukaniem czasu dla siebie, na swój osobisty, indywidualny rozwój. Ponadto – jak podkreśliła M. Samorańska – jakość życia dorosłych, rodziców ma o wiele większy wpływ na wychowanie, niż jakiegokolwiek metody wychowawcze.

W debacie uczestniczyli również Małgorzata i Tomasz Terlikowscy. Dzielili się ze słuchaczami swoim doświadczeniem małżeńskim i rodzicielskim. W swoim wystąpieniu, które niejako było świadectwem życia, starali się odpowiedzieć na kluczowe pytanie: „Jak organizować życie małżeńskie i rodzinne, by właściwie spożytkować czas?” Tomasz Terlikowski zwrócił uwagę, jak ważne jest ustalenie hierarchii wartości, priorytetów, oddzielenie tego, co ważne, od tego, co pilne i najistotniejsze. Szczególny nacisk położył na to, iż taka hierarchia powinna zaczynać się od Boga. „To jest pierwsza Osoba – podkreślił prelegent – która jest najważniejsza w naszym domu”. Z kolei jego żona – Małgorzata Terlikowska zaakcentowała, jak ważna jest w rodzinie wspólna modlitwa z dziećmi, ale także ze współmałżonkiem – z uwagi na to, że nie wszystkie sprawy można przemodlić przy dzieciach. Nie można także zapomnieć o modlitwie indywidualnej, która stanowi istotny krok w rozwoju duchowym człowieka. Małżonkowie zgodnie stwierdzili, że modlitwa jest trwałym fundamentem bezpiecznej, pełnej, szczęśliwej rodziny. Wszystkie wystąpienia były przeplatane scenkami teatralnymi, prezentującymi trudności wypływające z tzw. braku czasu, przygotowanymi przez młodzież podczas zajęć w Kanie Dębickiej.

Wprowadzenia do panelu dyskusyjnego dokonał ks. mgr Andrzej Jasnos – koordynator warsztatów. Polegało ono na podsumowaniu działań warsztatowych z udziałem młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Debatę zakończył panel dyskusyjny z prelegentami, a także animatorami czasu wolnego. Panel poprowadziła s. dr hab. M. Loyola Opiela, prof. KUL.

Wielki Prymas Tysiąclecia mówił często, że „czas to miłość”. Większość z nas zna inne powiedzenie, że „czas to pieniądz”. Czasy współczesne to niestety potwierdzają. Warto zatem spopularyzować maksymę prymasa Stefana Wyszyńskiego, zwłaszcza w czynach, codziennym działaniu, budowaniu wspólnoty rodzinnej. Czas bowiem daje sposobność do okazywania miłości Boga i gromadzenia uczynków miłości wobec innych ludzi. Czas to dar, o który trzeba zawalczyć, aby pomyśleć, pomodlić się, uśmiechnąć do bliźniego – zgodnie z „wytycznymi” św. Matki Teresy z Kalkuty. Szybkość przemijania życia powinna skłaniać do spotęgowania naszej miłości wobec ludzi, wyrażanej w ofiarowaniu czasu drugiemu człowiekowi. Nie bez powodu zatem czas ludzkiego życia należy nazwać miłością. VI Debata Dębicka o wychowaniu to czas, który z pewnością nie był zmarnowany, ale właściwie spożytkowany; czas wypełniony wykładami, warsztatami, świadectwami – prowadzącymi do wniosków, które warto wprowadzić w życie, zwłaszcza wśród ludzi młodych, którzy wchodzą w dorosłe, zabiegane życie.